

ня мови у майбутній практичній діяльності. Її називають “загальною” мотивацією;

- мотивація, зумовлена діяльністю студентів на заняттях, коли вони впевнені, що вміють спілкуватися іноземною мовою. Така мотивація називається “пізнавальною”.

Після завершення курсу навчання студенти повинні вільно користуватися іноземною мовою в професійних, наукових та інших цілях; висловлюватися, не відчуваючи браку мовних засобів для вираження думки; ефективно використовувати іноземну мову в різноманітних ситуаціях навчального, професійного та соціального спілкування.

О. В. Зінченко, *д-р іст. наук,*
доцент кафедри теорії держави і права

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ВИКЛАДАЧА

Професійна етика є сукупністю моральних норм, які визначають ставлення людини до свого професійного обов’язку. Ще Аристотель у стародавні часи вивів знамениту тріаду викладацької етики, яка якнайкраще співвідноситься із сучасними вимогами: *логос* – якість викладання, *пафос* – контакт із аудиторією, *етос* – ставлення до оточуючих.

Педагогіка є одночасно мистецтвом і наукою, але далеко не всі викладачі це розуміють. Саме тому до виконання будь-якого завдання потрібно підходити з усією відповідальністю та розумінням того, що теоретичні знання та досвід доповнюють один одного, але ні в якому разі не замінюють. Педагогічна практика є особливо відповідальним завданням, оскільки вона безпосередньо пов’язана із працею зі студентами, які стануть майбутніми фахівцями, а відбудеться це чи ні – вже залежить від професіоналізму педагогів, які працювали із студентами.

Що ж складає головні аспекти викладацької етики, якими педагог повинен керуватися під час вибору свого варіанта поведінки в різноманітних ситуаціях? 1. Повага прав та гідності

всіх членів суспільства, запобігання упередженості, будь-яких форм нетолерантності, визнання прав інших людей на власні цінності, думки та відносини. 2. Викладач повинен пам'ятати весь час, що кожен студент – це особистість із своїми індивідуальними особливостями. 3. Дотримання загальнолюдських норм та етичних стандартів ділової поведінки, устремління в усіх випадках діяти справедливо, відкрито, як у відносинах із своїми колегами, так і у ставленні до інших людей. 4. Підтримка високого рівня компетентності у своїй роботі. Викладач повинен будувати свою професійну діяльність на основі стандартів якості. 5. Визнання необхідності постійного підвищення свого освітнього рівня, професійних знань, майстерності. 6. Ведення науково-дослідницької роботи; використання сучасних науково-методичних розробок у галузі викладання. 7. Постійне підвищення якості своїх програм, володіння актуальними концепціями в галузі ключових дисциплін, прийняття відповідальності за результат всієї праці, підтримка авторитету навчального закладу. 8. Викладач має право проводити роботу тільки в рамках своєї компетенції.

При спілкуванні зі студентами викладач має можливість зайняти три позиції: “зверху”, “на рівних”, “знизу”. Найбільш плідною навчальна робота є тоді, коли всі три позиції чергуються чи поєднуються. Особливо важливо керуватися під час роботи з аудиторією почуттям міри. Так, перша реакція на помилки студента повинна бути стриманою. Спочатку слід сказати про позитивне, наприклад, похвалити за самостійність висновків, а вже потім вказати на помилки. Найбільша радість для педагога – коли студент знаходить вірне рішення, йде своїм власним шляхом. Бажано також частіше звертати увагу на можливість та вирішення одного й того ж завдання кількома різними способами.

Питання іміджу викладача безперечно є важливим, оскільки студенти запам'ятовують саме його образ. Педагог повинен бути максимально природнім, оскільки ця риса є сильним засобом, що діє йому на користь. Досить часто природність поведінки “вирівнює” в очах студентів невеличкі відхилення від прийнятих норм. Викладач повинен завжди виглядати охай-

ним, адже саме він є для своїх учнів прикладом, а не просто людиною, що знайомить їх з наукою. Важлива наявність харизми, на яку найсильніше “працює” поєднання трьох елементів: компетентності у науці, любові та поваги до студентів, природності поведінки, а також почуття гумору.

Бажано іноді звертатись до останнього на заняттях, оскільки вдалий жарт виконує декілька функцій: релаксаційну, особистісно-комунікативну, розвитку у студентів захопленості своєю справою. Гумор можна також розглядати як один із найважливіших шляхів створення враження про особистість викладача та один із засобів встановлення міжособистісних контактів. При цьому важливо дотримуватись наступної вимоги: іронія викладача повинна бути спрямована в першу чергу на самого себе; тільки якщо викладач здатен посміятися над собою, він отримує право пожартувати над іншими.

Не слід забувати про презумпцію природного розуму студента. Недопустимо, коли викладач заздалегідь упевнений, що студент менш розумний, ніж він.

І зовсім неприпустиме отримання матеріальної винагороди від студента у будь-якій формі за не передбачені угодою послуги. Педагог не повинен використовувати свою викладацьку діяльність у рамках освітньої програми з метою самореклами та особистих продажів. Взаємовідносини із колегами повинні ґрунтуватись на взаємоповазі та співробітництві. Поважаючи авторське право інтелектуальної власності, сумлінний викладач, використовуючи у своїх авторських програмах чужі методики (повністю чи фрагментарно), вказує авторів методик та програм. Вважаючи природним із боку колег аналіз та оцінку своєї професійної діяльності на всіх її етапах, викладач з повагою повинен реагувати на критичні зауваження.

При оцінці знань студентів педагогу обов'язково слід дотримуватись наступних принципів, які умовно можна назвати етичним кодексом викладача: *принципу об'єктивності* (викладач повинен оцінювати лише наявні, реально існуючі освітні досягнення студентів, їх знання, вміння, навички і не робити будь-яких поправок на особистість студента); *принципу рівно-*

сті умов (у процесі атестації всі студенти повинні знаходитись у рівних умовах); *принципу справедливої диференційованості оцінок* (рівність умов не означає рівності оцінок); *принципу особистісної поваги до студентів, що отримали низькі оцінки* (погана оцінка студента не завжди є його провиною, а може бути пов'язана з об'єктивними поважними обставинами або сильним хвилюванням, тому низька оцінка не є засобом морального засудження студента викладачем, а засобом фіксації об'єктивно низького результату зробленої студентом роботи, яку він зміг показати у даний час); *принципу попереднього оголошення критеріїв та процедур* (на самому початку курсу занять викладач має чітко оголосити принципи та критерії виставлення оцінок з його предмета); *принципу обмеження “перескладань”* – обмеження можливостей для виправлення оцінок студентами (деякі студенти зловживають цим).

Таким чином, кожен викладач бере на себе відповідальність за молоде покоління, а разом з тим – і за самого себе, свою професійну підготовку, своє право бути педагогом.

В. В. Карасюк, канд. техн. наук,
доцент кафедри інформатики та
обчислювальної техніки

**ВІРТУАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НАВЧАННЯ
У НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
“ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

За останні роки (2006 – 2011) у Національному університеті “Юридична академія України ім. Я. Мудрого” створена локальна комп’ютерна мережа, що охопила всі учбові корпуси і підрозділи університету. На базі технічної складової цієї мережі реалізується амбітний проект створення перспективного інформаційно-освітнього середовища університету. Структура віртуального інформаційного середовища побудована з урахуванням